

Marselisborg Birketing i-10 1734-50 fol.491 b.492 a.Erhvervsarkivet.

Mikkel Nielsen, Kolt 1746.

Grimstrup svarede, at som Michel Nielsen er en enfoldig bonde mand, der ike forstaar sig paa lov og ret, saa er joe begribelig og øyen synlig end og af Mons. Bangs egen tilstaaelse her for retten, at haver været consistist til det producerede stefnemaal, hvis indhold Peder Tøgersen som for retten er nærværende, i alle maader benægter og i ingen maade frøgter for sagen, for resten refererede Grimstrup sig til hans lov grundede exception retten paa kaldt vidnerne for hvem eeden blev opløst med formaning til sandheds udsigende, nembl. Niels Mogensen og Niels Jensen begge af Kolt, saa først at vidne frem stoad Niels Mogensen af Kolt som? aflagde eed med opragte fingre efter loven vandt paa følgende spørdmaal som Bang fremsatte, lste om hand ike har hørt at Peder Tøgersen eller hustrue i Limming har beskylt Michel Nielsen eller hustrue Maren Olufsdatter for at skulle have sidst ved St. Hans tiider have taget nogle steege og nogle sigte brød til Peder Tøgersens datters brøllup vidnet svarede, det har hverken Peder Tøgersen eller hans hustrue, sagt noget til hannem om det om spurde enten af brød eller steg, 2det om hand ike har hørt dend blame har ruleret i blandt folk, at Michel Nielsens hustrue hafde taget steege og brød til ommt. brøllup, Grimstrup erindrede at stefnemaalet ike handler om andet end hvad Peder Tøgersen og hustrue skal have sagt og ike om spægement, og der for indstillede til retten om noget svar paa det fremsatte spørmaal kunde modtages. Bang begierede svar paa sit spørmaal i følge stefnemaalet, vidnet svarede hand har hørt at hov folken har raabt om steeg og brød, men hvor fra det hafde sig eller hvem det først var kommen fra, vidste hand ike. 3die hvem dend raaben om steg og brød da har været paa giældendes, vidnet svarede hand hafde hørt raabe, men hvem de egentlig meente vidste hand ike, og som Grimstrup agtet uforneeden at tilspørge dette vidne, men refererede sig sin principals ret i alle maader, saa blev vidnet med begge parters samtykke fra retten demitteret, og igien fremstoad Niels Jensen af bemt. Kolt som vandt med opragte fingre og eed efter loven og efter at Bangs første spørmaal til forrige vidner blev op læst, svarede: saadan hafde hand ike hørt men Peder Tøgersen har sagt til vidnet at en kone i Aars hafde sagt til Peder Tøgersen at Michel Nielsen hafde givet hende steeg og sigtet brød, 2det, tilspurdt hvor Peder Tøgersen da sagde at have bekommet, nembl: hvor hand sagde Michel Nielsen hafde bekommet det, vidnet svarede Peder Tøgersen hafde ike sagt til vidnet det Michel Nielsen eller hustrue hafde taget noget steeg fra ham men det var om dagen efter brølluppet var passeret at dette steeg skulle være kommen til Aars, forklarede ellers at det var end 8te dags tiid efter brølluppet at Peder Tøgersen talte med vidnet om denne materie haver ellers hørt som forrige vidne at hov folkene har raabt som for er meldt Grimstrup til spurde vidnet om hand nogen sinde har hørt enten for lang eller kort tiid siden at Peder Tøgersen enten direct eller inddirecte eller positiv eller i ringeste maader har beskyldt eller paa talt Michel Nielsen og hustrue for nogen slags tyverie at have begaaed enten i dend omstefnet materie eller i andre tilfelde, vidnet svarede nei det havde hand aldrig hørt, Bang var der af nød til at forhøre hos vidnet, om hand da ike sander og tilstaar hans før udsagde vidne, retten loed samme opløse og vidnet tilstoed det, Grimstrup paa Peder Tøgersens vegne declarerede at hand vidste hverken skiel eller reede til noget af det som vidnet imod ham har forklaret, saa som hand aldrig hverken har eller beskylder Michel Nielsen eller hustru i nogen maader for nogen slags tyverie, siden ingen vider til spurde vidnet, blev hand fra retten demitteret og Bang begierede de ude blevne vidner lou dag fore lagt, som retten og bevilgede, og sagen opsat til første ting dag efter Hellig tre kongers dag.

492 a.

Jens Mørch udi Holme birkedommer til Marselisborg Birk, gjør vitterligt, at for mig andrager Michel Nielsen udi Kolt, hvorledes hand til sin befrielse og sattesfactions erlangelse, skal være hort tvungen og over eenne nød til ved dend mig anfortrede birketings ret, med vidners førelse

at oplyse og beviise, det Peder Thøgersen og hustrue Anne Jørgensdatter udi Limming uskyldig skal have paadigtet citanten og hustrue en skammelig løgn i det de skal have sagt at citantens hustru Maren Olufsdatter sidst ved St.Hansdags tiider, da hun efter deres indstændig begiering gik udi deres huus og hialp dem at tillave til deres datters brøllup, skulle have taget eller stiolet eendeel steege og noget sigtet brød fra dennem, og end meere skal de have paasagt citanten self at have hørt benæfnte til Aarhus til afhændigelse, hvilket citanten ved lovfaste vidner agter at over beviise benæfnt, thi bliver efter begiering i Peder Tøgersen og hustrue Anne Jørgensdatter herved lovlig stevnet for mig i rette at møde paa Marselisborg birketing tirsdagen d.13 decembr.først kommende og flere ting dage mens loven tillades for vidner kaldede og ukaldede at anhøre documenter at see producere til sagen at svare overalt hvis over meldt er og der til i nogen maade hentydes kand saa som citanten over alt hvis passeret lov skikket birketings vidne til for nøden brug agten at tage beskreven, til at vidne udi sagen indkaldes under falds maals for brydelse, til ovenmelte ting, tiid og stød at møde Søren Andersen udi Aaboe, Frans Jensen udi Ormslef, Niels Jensen og Niels Mogensen udi Kolt, eders sandheds vidne udi overmelte sag at aflegge og paa spørgsmaal at svare, enhver med tager hvad til deres sags tarf tienlig agtes, da der skal blive handlet som lovlig og ret er, til bekræftelse under min forsegling. Datum Holme 30te november 1746.

Denne stefning af os er rigtig for kyndt paa alle stæder, og talte med nogle hver stød, saa sandt hielp os Gud og hans hellige ord.
Mads Ollesen, Anders Knudsen.

495 a.b. 496 a.b.

Paa Niels Bangs vegne fra Overbye var mødt for retten Sign.David Krag fra Aarhus udi en sag mellem Michel Nielsen af Kolt paa dend ene og Peder Tøgersen af Limming paa dend anden side, angaaende vidners førelse, der til i dag er op sat, og producerede een af retten udtagen for lengelse til et for hen ude bleven vidne nafn. Frans Jensen i Wormslef, til i dag at comparere hvilket vider sig for retten præsenterede for sin sandhed i denne sag at udsige saavel hennem der om vidende er, hvor da hand efter lovens aflagde eed vandt og for klarede at en gang i sommer var Peder Thøgersen i vidnets broders søsters!!!huus da hørte vidnet Peder Thøgersen sagde at en quinde i Aarhus hafde sagt ham at een anden quinde i bemt.Aars skulle have givet hende et støcke steeg men hvad for steeg det var blev der ike omtalt, vidnet blev tilspurdt af Sign.David Krag om der ike samme tiid blev sagt at det steeg skulle have vaaren tagen af Michel Nielsen og hustrue i Kolt til Peder Thøgersens datters brøllup, vidnet svarede nei blev ike talt et ord af Peder Thøgersen det enten Michel Nielsen eller hustrue skulle have taget noget slags steeg eller brød fra benæfnte brøllup vider vidste hand ike at forklare, Grimstrup som var mødt paa Peder Tøgersens vegne til spurde vidnet lste.om hand ike er besvogret eller beslægtet til citanten Michel Nielsen, vidnet svarede Michel Nielsen er vidnets stif faders broder 2det. om de om vundne ord som Peder Thøgersen skal have talt i vidnets søsters huus, er talt enten før eller siden Michel Nielsen skieldte Peder Thøgersen paa Kolt grande stefne, vidnet svarede det vidste han ikke om det enten var før eller siden 3die om vidnet nogen sinde har hørt at Peder Thøgersen eller hustrue har beskyldt Michel Nielsen for nogen slags tyverie eller i andre maader om talt hannem som kunde være ærerørig, der til vidnet svarede nei, det hafde hand aldrig hørt før Grimstrup toeg Peder Thøgersen reserveret alt hvad reserveres kand og bør, til i sin tiid og sted, og som parterne ei hafde videre at tilspørge blev hand fra retten demitteret Sign.David Krag paa Mons.Bangs vegne var efter hvis passeret er i denne sag, tings vidne beskreven begierende, som og blev udsted.

496 a.b.

For retten mødte procurator Grimstrup af Aarhus paa Peder Tøgersen i Limming hans vegne, og fremstillede 4de varsels mænd som afhiemlede ved eed med opragte fingre efter loven at de med 14 dages varsel hid til tinget i dag haver indstefnet Margrethe Lorentsdatter i Ormslef, Michel Nielsen og hustrue i Kolt til at høre vidner, og til at vidne, Anne Rasmusdatter af Limming efter kaldssædelens formelding, som lyder saaleedes: Og for klarede varsels mændene at have talt med Margrethe Lorentsdatters forældre da de sagde at hun ike var hiemme, der ellers lovede at til staa dem budet, ligeledes talte med Michel Nielsen og hustrue i Kolt, saa vel, som og for det indstefnet vidne Anne Rasmusdatter i Limming. Forklarede ellers at Margrethe Lorentsdatters boepæl er hos hendes forældre i Ormslef. Dend indstefnte Margrethe Lorentsdatter, samt Michel Nielsen og hustrue i Kolt, blev trende sinde af retten lydelig paa kalt om de eller nogen paa deres vegne var tilstede, men ingen var mødt, hvor nest Grimstrup som saae det indstefnte vidne for retten, begierede at hun maatte tages i ed og til for hør admitteret, som og skeede efter at lovens eed for hende var for klaret, og der paa blev vidnet Anne Rasmusdatter af Grimstrup til spurdt, om hun kand for klare at indstefnte Margrethe Lorentsdatter en gang afvigte sommer noget efter Peder Thøgersens datters brøllup, ind kom i vidnets hos Peder Thøgersens huus, og hvad hun da sagde og udtalte angaaende Michel Nielsen og hustrue i Kolt, vidnet svarede, nogen tiid efter brølluppet var holdt i deres huus, ind kom Margrethe Lorentsdatter i Peder Thøgersens huus til vidnet og hendes madmoder, da de gik og bagede og ville sette brød i ovnen, bad goed dag og sagde til Peder Thøgersens hustrue, saa marre min siæl i hafde got ved at fattes stee til eders brøllup, vidnet svarede hende, hvor for Margrethe, jo de siger hos os og i Ormslef, at Maren Olufsdatter, Michel Nielsens hustrue skulle have taget 7 steege fra eder, der til vidnet svarede Margrethe Lorentsdatter, det er aldrig sandt, under denne tale sagde Peder Tøgersens hustrue til Margrethe Lorentsdatter tie stille med saadan tale og vider hvad i siger, thi vi sauner ingen steege: Paa Grimstrups yderligere til spørsel, for klarede vidnet at hun aldrig har hørt Peder Tøgersen eller hustrue at have beskyldt Michel Nielsen og hustrue for at have enten stoelen steeg eller brød eller i andre maader enten tillagt dem tyverie eller andet som kunde være deres ære og lempe for nær. Endnu blev Margrethe Lorentsdatter samt Michel Nielsen og hustrue af retten paa raabt om de eller nogen paa deres vegne var tilstede, men ingen var mødt. Saa blev vidnet efter aflagde eed demitteret. Grimstrup begierede det passerede sluttet og sig beskreven med deelt som og blev udsted.

446 a. 447 b.

Memorial for kaldsmændene! Som Peder Thøgersen i Limming har nævnt for aarsaget at reise sag imod Michel Nielsen i Kolt for de ham tillagte skiels og ærerørige ord af nafn, at Peder Tøgersen skulle være en tyv hvilket Michel Nielsen siden har villet besmykke?? der med at Peder Thøgersen og hustrue skulle have sagt at Michel Nielsen og hustrue skulle have taget nogle steege og sigtet brød i bemt. Peder Tøgersens datters brøllup ved nest afvigte St. Hans tiider, og da bemt. Michel Nielsen ved mange vidners førelse intet har kundet udrette noget til hans deffention, og med vidre paaskyder at Margrethe Lorentsdatter i Ormslef skal have sagt og udspreed at saadan tale om Michel Nielsen og hustrue Maren Olsdatter, skal være kommen fra Peder Thøgersens huus, hvilket Margrethe Lorentsdatter efter stefnemaal og foreleggelse ike har villet møde for retten at for klare, da for ydermeere at viise og op lyse Peder Tøgersen og hustrues uskyldighed, og for at bringe dend rette sandhed for dagen, at Margrethe Lorentsdatter self for mentlig har været aarsagen i spargementen efter hendes egne ord i Peder Thøgersens huus, nemlig at Michel Nielsen og hustrue i bemt. brøllup skulle have taget 7 steege/: for hvilket Peder Tøgersen og hustrue i ingen maader beskyldte eller har beskyldt Michel Nielsen eller hustrue, finder Peder Tøgersen paa egne og hustrues vegne sig beføyet at føre vidner om hvad Margrethe Lorentsdatter i denne henseende har talt og udsagt til dend ende stefnes i bemt. Margrethe Lo-

rentsdatter i Orsløf med forsvar at møde i rette paa Marselisborg Bir-
keting tiirsdagen dend 21 febr.førstkommende,vidner og beviiser at an-
høre og tilsvar er angl.bemt.ord og tale i citantens huus,til at vidne
stefnes under falsmaals straf bemt.tiid og sted at møde citantens tie-
neste pige Anne Rasmusdatter eders ærlig vidnes byrd at aflegge og til
qvæstioner at svare om alt hvis af indb.materie dependerer og citanten
til oplysning kand finde for nøden at om spørge,for processens lovlige
gienge stefnes Michel Nielsen og hustrue at være til væder mæle om de
agter fornøden noget at svare og vidnet tilspørge hvor efter citanten
agter et lovlig tings vidne at beskreven tage Constantinsborg dend 7de
febr.1747.Paa citantens vegne som fuldmægtig H?Grimstrup.